

Haapaveden kaupunki

Arviointikertomus 2021

SISÄLLYSLUETTELO

1. PUHEENJOHTAJAN KATSAUS.....	3
2. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA.....	4
3. EDELLISEN VUODEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI.....	7
4. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI.....	8
4.1 Strategiset tavoitteet.....	8
4.2 Toiminnalliset tavoitteet.....	8
4.3 Taloudelliset tavoitteet	10
4.4 Investoinnit	11
5. HENKILÖSTÖ	12
6. KUNTAKONSERNIN TOTEUMA.....	12
7. TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEIDEN ARVIOINTI.....	13
8. YHTEENVETO	14

1. PUHEENJOHTAJAN KATSAUS

Kulunut vuosi oli edellisen vuoden tapaan muutosten ja uudistusten vuosi. Soteuudistusta valmisteltiin eteenpäin ja kuntavaalivuodesta johtuen luottamushenkilöiden kokoonpanossa tapahtui muutoksia ja uusia ihmisiä tuli mukaan päättäjiksi.

Luottamushenkilöiden valmennus ja koulutus tapahtui syksyn aikana ja luottamushenkilöt osallistuivat niihin kohtuullisella määrällä. Tarkastuslautakuntakin uusiutui hieman, mutta mukana on useita jäseniä, joilla on aikaisempaa kokemusta tarkastuslautakunnan työskentelystä. Lautakunta on ollut motivoitunut työstään ja jäsenillä on ollut yhteydenpitoa kokousten välilläkin.

Elokuussa alkaneella valtuustokaudella valtuuston kyselytunnit otettiin käyttöön koko valtuustolle. Tämä on hyvä keino lisätä valtuutettujen vuoropuhelua. Kyselytuntikäytännön ja muutoinkin luottamushenkilöiden yhteistoiminnan ja yhteisymmärryksen lisäämisestä.

Tämäkin vuoden arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota kaupungin alijäämäisyyteen ja asukasluvun vähenemiseen. Asukasmäärällä, tulo- ja poismuutolla on iso vaikutus kaupungin verotuloihin, valtionosuuksien määrään sekä tietenkin kaupungin ja yksityisten palveluiden määrään ja tasoon. Tarkastuslautakunnan mielestä talouteen tulee kiinnittää huomiota jatkossakin tulovirran vähetessä. Verotuloja ja ostovoimaa lisääviin toimenpiteisiin tulee suhtautua vastaanottavasti.

Kaupungin uusi strategia on valmistelussa, siinäkin tulee huomioida toimintaympäristön muutokset, tavoitteellinen lähestymistapa. Toimenpiteiden ja mittareiden valinnassa tulee huomioida, että ne ovat ohjaavia ja mitattavia.

Strategisten tavoitteiden asetannan osalta totean, että ne ovat valtuuston keskeisimmät ohjausvälineet muille toimielimille. Tarkastuslautakunnan näkökulmasta myös selkeät ja mitattavat tavoitteet auttavat arviointityössä.

Kiitokset tarkastuslautakunnan jäsenille kuluneen vuoden arviointityöstä ja kaupungin muille luottamushenkilöille ja kaupungin henkilöstölle muusta yhteistyöstä vuoden 2021 aikana.

Janne Mäkinen
tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

HAAPA
VESI

Ihmeen hyvä

Haapaveden kaupunki, PL 40, 86600 Haapavesi. Kaupungintalo, Tähtelänkuja 1, 86600 Haapavesi. Puhelin 044 7591 300, neuvonta@haapavesi.fi, www.haapavesi.fi

2. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

Tarkastuslautakunnan tehtävät on määritelty kuntalain 121 §:ssä.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyyttä.

Kevätkaudella 2021 tarkastuslautakunta toimi 25.5.2020 valitulla kokoonpanolla ja se kokoontui kolme kertaa. Keväällä käsiteltiin vuoden 2020 arviointia.

jäsen	varajäsen
Janne Mäkinen, pj.	Jouko Eskola
Jarmo Viinala, vpj.	Sami Keckman
Helena Pitkälä, jäsen	Eila Alila
Anja Tallgren, jäsen	Mervi Niemelä
Tarja Nikumatti, jäsen	Tauno Hietasarka

Kaupunginvaltuusto valitsi 16.8.2021 vuosien 2021 – 2024 tarkastuslautakunnan jäseniksi ja varajäseniksi:

jäsen	varajäsen
Janne Mäkinen, pj	Helena Pitkälä
Leila Särkipaju, vpj.	Mervi Niemelä
Juha Karvonen, jäsen	Antti Pekkala
Tellervo Sirviö, jäsen	Tauno Hietasarka
Jarmo Viinala, jäsen	Paavo Törmälehto

HAAPA
VESI

lhmeen hyvä

Haapaveden kaupunki, PL 40, 86600 Haapavesi. Kaupungintalo, Tähtelänkuja 1, 86600 Haapavesi. Puhelin 044 7591 300, neuvonta@haapavesi.fi, www.haapavesi.fi

Tarkastuslautakunta järjestäytyi 1.10.2021, ja kokoontui syksyn 2021 aikana kaksi muuta kertaa. Kevään 2022 aikana lautakunta kokoontui kolme kertaa vuoden 2021 arviointia varten.

Tarkastuslautakunta on käsitellyt asiat puheenjohtajan selostuksen pohjalta ilman viranhaltijaesittelyä.

Tarkastuslautakunta päätti kokouksessaan 1.10.2021 lautakunnan jäsenten seurantavastuista hallintokunnittain ja ne olivat seuraavat:

kaupunginhallitus	kaikki jäsenet
perusturvalautakunta:	Jarmo Viinala, Juha Karvonen ja Janne Mäkinen 1.1.2022 alkaen
ympäristöterveyslautakunta:	Leila Särkipaju
kasvatus- ja koulutuslautakunta:	Jarmo Viinala ja Tellervo Sirviö
hyvinvointilautakunta:	Leila Särkipaju ja Janne Mäkinen
Jokihelmen opiston johtokunta:	Tellervo Sirviö
tekninen lautakunta:	Janne Mäkinen ja Juha Karvonen
rakennus- ja ympäristölautakunta:	Leila Särkipaju

Esteellisydet

Kukin lautakunnan jäsen ja varajäsen on arvioinut esteellisyyttään hallintolain 27 §, 28 § ja 29 §:n esteellisyyssäännösten mukaan, eikä hän ei ole osallistunut niiden toimielinten arviointiin, joiden jäsen tai varajäsen hän tai häneen hallintolaissa tarkoitettu läheinen on ollut valittuna.

Tarkastuslautakunnan jäsenten esteellisydet:

Janne Mäkinen	perusturvalautakunta 16.8.2021 saakka, kasvatus- ja koulutuslautakunta 16.8.2021 alkaen
Leila Särkipaju	perusturvalautakunta ja tekninen lautakunta, Haapaveden Teollisuuskiinteistöt Oy
Juha Karvonen	kasvatus- ja koulutuslautakunta, hyvinvointilautakunta
Tellervo Sirviö	kaupunginhallitus 16.8.2021 saakka
Jarmo Viinala	kaupunginhallituksen alaisen maatalouden lomatoimi

Lautakunnan sihteeri

Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut Haapaveden kaupungin tietohallintosihteeri Tarja Pirkkalainen.

Tilintarkastaja

Tilintarkastuspalveluiden hankinta kaudelle 2021 – 2024 kilpailutettiin keväällä 2021. Kaupunginvaltuusto valitsi 24.5.2021 tilintarkastuspalveluiden tuottajaksi KPMG Oy Ab:n.

Vastuullisena tilintarkastajana toimi 16.1.2022 saakka JHT, KHT Jarmo Raati ja 17.1.2022 alkaen JHT, KHT Heidi Hyry, varatilintarkastajana JHT, KHT Tapio Raappana.

Tarkastuslautakunta on huolehtinut myös kaupungin tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Lautakunta on seurannut tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista ja on tehnyt tarvittaessa esityksiä ulkoisen ja sisäisen valvonnan sekä arvioinnin yhteensovittamisesta ja tilintarkastuksen kehittämistä. Tilintarkastaja on raportoinut tarkastushavainnoistaan tarkastuslautakunnalle.

Sidonnaisuuksien valvonta

Edellisen valtuustokauden alussa säädettiin kuntalain 410/2015 uutena velvollisuutena sidonnaisuuksien ilmoittaminen. Kaupunginhallituksen sekä maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitettuja tehtäviä hoitavan toimielimen jäsenten ja varajäsenten, valtuuston ja lautakunnan puheenjohtajien ja varapuheenjohtajien, kunnanjohtajan, pormestarin ja apulaispormestarin sekä kunnanhallituksen ja lautakunnan esittelijän on tehtävä sidonnaisuusilmoitus johtotehtävistään sekä luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä, merkittävästä varallisuudestaan sekä muistakin sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- ja virkatehtävien hoitamisessa. Ilmoitus tulee tehdä kaikkien ilmoitusvelvollisten, vaikka ei olisi mitään erikseen ilmoitettavaa.

Tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluu valvoa sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden noudattamista. Lautakunta käsitteli useita kertoja vuoden aikana ja saattoi valtuustolle tiedoksi tilikaudella 2021 sidonnaisuuksissa tapahtuneet muutokset. Edellisen kauden viimeisin tiedoksianto kaupunginvaltuustolle tehtiin helmikuussa 2021 ja alkaneella kaudella ensimmäisen kerran toukokuussa 2022. Hallintosäännön mukaan tarkastuslautakunnan tulee saattaa sidonnaisuuksien muutokset tiedoksi valtuustolle kerran vuodessa.

Sidonnaisuusilmoitukset on pääosin tehty asianmukaisesti ja määräajassa, joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta. Tarkastuslautakunta edellyttää, että kaikki ilmoitusvelvolliset tekevät sidonnaisuusilmoituksen tai sen muutoksen määräajassa tarkastuslautakunnalle.

HAAPA
VESI

Ihmeen hyvä

Haapaveden kaupunki, PL 40, 86600 Haapavesi. Kaupungintalo, Tähtelänkuja 1, 86600 Haapavesi. Puhelin 044 7591 300, neuvonta@haapavesi.fi, www.haapavesi.fi

3. EDELLISEN VUODEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

Tarkastuslautakunnan hyväksymä arviointikertomus vuodelta 2020 annettiin tiedoksi kaupunginvaltuustolle 24.5.2021 § 24, ja saatettiin kaupunginhallitukselle tiedoksi toimenpiteitä varten. Kaupunginhallitus on käsitellyt ja antanut vastineen kokouksessaan 27.9.2021 § 258. Kaupunginhallituksen vastine on käsitelty tarkastuslautakunnassa 1.10.2020 ja annettu tiedoksi kaupunginvaltuustolle 11.10.2021.

Arviointikertomukseen sisältyi mm. seuraavia havaintoja, joihin pyydettiin kaupunginhallituksen kannanottoa. Arviointikertomuksessa esitetty havainto on numeroidulla luettelolla ja siihen kursivilla kaupunginhallituksen antama vastaus.

1. Kaupungin talouskehitykseen tulee kiinnittää huomiota ja talouden tasapainotamistoimenpiteiden seurantaan ja vaikutusten arviointiin tulee varata riittävät resurssit, jotta talous saadaan tasapainoon riittävän ajoissa. Tarkastuslautakunta korostaa, että koronapandemian seurauksena saadut tuet ovat väliaikaisia ja säästötarve on edelleen olemassa.

Haapavedellä talouden tasapainotusta on tehty voimakkaammin nyt parin vuoden ajan. Vuosi 2020 oli taloudellisesti erinomainen vuosi, osittain koronakorvausten vuoksi. On kuitenkin todettava, että vaikka kaupunki ei olisi saanut lainkaan koronakorvauksia valtiolta, olisi tulos ollut ylijäämäinen. Vuosi 2021 olisi mahdollista saada ylijäämäiseksi ilman koronasta aiheutuvia kuluja, jotka tosin on luvattu korvata täysimääräisesti sekä erikoissairaanhoidon talousarviota huomattavasti korkeampia kustannuksia.

Vuodesta 2023 alkaen talousarvion paikkansapitävyys paranee huomattavasti, koska sote siirtyy hyvinvointialueille.

Vuonna 2021 tuloverokertymä on noussut merkittävästi talouskasvun myötä parantuneen työllisyyden avulla. Talouskasvun oletetaan olevan merkittävää myös vuonna 2022.

Tasaista merkittävää tulovirtaa Haapavedelle on tulossa tuulivoimaloiden kiinteistöveroista. Jos kaikki suunnitellut puistot toteutuvat, saa kaupunki lisää kiinteistöverotuottoja n. 2-3 miljoonaa euroa vuosittain.

Konsernitalouden seuraamista ja toiminnan tarkastelua on tiivistetty vuoden 2021 alusta lähtien konserniohjausryhmän kokoontuessa kvartaaleittain, konserniohjeen päivitys tehtiin elokuussa ja konsernirakenteen yksinkertaistaminen ja synergiahyötyjen maksimointia on tavoitteena lisätä. Niin kaupungin kuin koko konserniin kuuluvien tytäryhtiöiden talouden ajantasainen seuraaminen ali/ylijäämän, kassavirran ja lainakannan kehityksen osalta on oleellista jatkosakin, jotta tulojen ja menojen epäsuhtaan voidaan reagoida riittävän ajoissa.

HAAPA
VESI

Ihmeen hyvä

Haapaveden kaupunki, PL 40, 86600 Haapavesi. Kaupungintalo, Tähtelänkuja 1, 86600 Haapavesi. Puhelin 044 7591 300, neuvonta@haapavesi.fi, www.haapavesi.fi

4. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

4.1 Strategiset tavoitteet

Haapaveden kaupunginvaltuusto on hyväksynyt nykyisen strategian loppuvuodesta 2018 ja se on voimassa vielä vuoden 2022. Talousarviossa 2021 on esitetty strategiasta johdetut tavoitteet, joiden toteutumisen arviointia on tehty mahdollisuuksien mukaan ao. toimialan tarkastelun yhteydessä.

Tavoitteena on ollut parantaa asukkaiden asumisviihtyisyyttä, minkä suunniteluun kaupunki osallistaa asukkaita. Tavoitteena on ollut myös tonttitarjonnan monipuolistaminen siten, että saatavilla on omakoti-, rivi ja kerrostalotontteja.

4.2 Toiminnalliset tavoitteet

Tarkastuslautakunnan arvioinnin painopistealueena vuoden 2021 arviointityössä ovat olleet

- Tekninen lautakunta
- Hyvinvointilautakunta
- Kaupunginhallitus

Tekninen lautakunta

Teknisen toimen tehtävänä on tuottaa taloudellisesti ja tehokkaasti laadukkaita palveluja, jonka tavoitteena ovat turvalliset ja viihtyisät toimitilat kaupungin henkilöstölle ja käyttäjille sekä toimivan infrastruktuurin että vetovoimaisen ympäristön.

Kiinteistötoimessa hoidetaan kiinteistöjen kunnossapitoon, turvallisuuden ja erityisesti ilmanvaihdon toimivuuden ajantasaistaminen. Tulosalueella hoidetaan lisäksi kaupungin omien kiinteistöjen toiminta ja kunnossapito. Palvelutyönä tehdään Haapaveden Teollisuuskiinteistöt Oy:lle sen hallinnoimien kiinteistöjen huolto- ja kunnossapito. Toimintaan on kuulunut myös hallintokunnilta erikseen tilatut palvelutehtävät.

Koko lautakunnan taloudellinen toteuma nettona toteutui arvioitua parempana. Toimintakate oli vuonna 2021 yhteensä -111 tuhatta euroa (TA -184). Toimintatuotot toteutuivat ennakoitua suurempina. Tähän vaikutti kiinteistöhoitopalveluiden myynti Kiinteistö Oy Haapa-asunnoille ja Haapaveden Teollisuuskiinteistöt Oy:lle. Toimintakulut olivat ennakoitua suuremmat lähinnä sähkön hinnan noususta johtuen, mutta muilla osa-alueilla puolestaan toteutui pienemmät kulut. Kiinteistökorjauksiin varatut määrärahat olisi tullut käyttää täysimääräisesti, koska kaupungin korjausvelka näillä näkymin kasvaa jatkuvasti. Kiinteistöjen korjaussuunnitelma tulee laatia viipymättä ja toteuttaa korjaukset sen mukaisesti.

HAAPA
VESI

Ihmeen hyvä

Haapaveden kaupunki, PL 40, 86600 Haapavesi. Kaupungintalo, Tähtelänkuja 1, 86600 Haapavesi. Puhelin 044 7591 300, neuvonta@haapavesi.fi, www.haapavesi.fi

Hyvinvointilautakunta

Hyvinvointilautakunnan palveluihin sisältyvät kirjastopalvelut, liikuntapalvelut, kulttuuripalvelut, työllistämispalvelut ja terveyden edistäminen. Hyvinvointilautakunta pysyi vuoden 2021 osalta budjetissa.

Liikuntapalvelut tuottavat kuntalaisille vapaa-aikapalveluita eri muodoissa. Palveluihin kuuluu ulkoliikunta-alueet, liikunta-, uimahalli- ja jäähallitoiminta. Toimintatulot olivat 180 tuhatta euroa (TA 302) ja toimintamenot -1 188 tuhatta euroa (TA -1 174). Tulot jäivät odotettua pienemmäksi vuokratuottojen alhaisen kertymän vuoksi, mikä johtui koronatilanteesta. Uimahalli, liikuntahalli ja jäähalli olivat suljettuina käyttäjiltä kolmasosan vuodesta.

Kulttuuritoimi tuottaa kuntalaisille monenlaista kulttuuritoimintaa yhteistyössä erilaisten toimintaryhmien, yhdistysten ja yhteisöjen kanssa. Kulttuuritoimi ohjaa lapset ja nuoret harrastusten ja kulttuuritoiminnan pariin. Toimintatulot olivat 22 tuhatta euroa (TA 32) laskivat edellisvuodesta ja jäivät talousarviosta 10 tuhatta euroa. Toimintakulut 171 tuhatta euroa (TA 171) toteutuivat ennustetun mukaisesti. Toimintakate oli -149 tuhatta euroa ja heikkeni edellisvuodesta 21 tuhatta euroa. Tapahtumia ei päästy edelleenkään järjestämään normaaliin tapaan koronatilanteesta johtuen.

Kulttuuri- ja liikuntapalveluiden toiminnan normalisoituminen on tärkeää mahdollisimman pian, sillä ne edistävät kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä.

Myönteisenä huomiona tarkastuslautakunta haluaa nostaa esille työllisyyspalveluiden onnistuneen toiminnan.

Kaupunginhallitus

Kaupunginhallituksen alaisista toiminnoista lautakunnan painopistealueena on ollut hankintatoimi, kilpailuttaminen ja hankintojen organisointi.

Haapaveden kaupungin hankintoihin liittyvä valmistelu, kilpailutus ja päätöksenteko on hajautettu eri toimialoille. Hankintoja toteutetaan hankintalain, hallintosäännön ja hankintaohjeen puitteissa. Tarkastuslautakunnan havaintojen mukaan kaupungin hankinnat on toteutettu hankintalain, kaupungin hallintosäännön ja hankintaohjeen mukaisesti.

Uusi koulu -investointi on ollut tarkastuslautakunnan arviointikohteena useamman vuoden ajan. Arviointi jatkuu vuoden 2022 aikana, kunnes investointi on lopullisesti valmis pihatöiden valmistuttua.

HAAPA
VESI

Ihmeen hyvä

Haapaveden kaupunki, PL 40, 86600 Haapavesi. Kaupungintalo, Tähtelänkuja 1, 86600 Haapavesi. Puhelin 044 7591 300, neuvonta@haapavesi.fi, www.haapavesi.fi

4.3 Taloudelliset tavoitteet

Tavoitteena on ollut, että kaupungin talous säilyy hyvässä kunnossa ja vuosikate positiivisena. Strategiakaudella se on muina vuosina positiivinen, paitsi vuonna 2021 se kääntyi negatiiviseksi.

Tulos- ja rahoituslaskelman tunnusluvut	2018	2019	2020	2021
Vuosikate	303 792	990 664	3 234 922	-479 490
Vuosikate euroa/asukas	44,00	146,50	485,00	-72,00
Vuosikate % poistoista	18,18	63,33	237,80	-41,07
Investointien tulorahoitus %	16,88	112,63	41,82	-7,23%
Kassan riittävyys, pv	46	45	45	47

Tulorahoitus on riittävä, jos vuosikate on vähintään poistojen suuruinen. Vuosikate/poistot on heikentynyt edellisestä tilinpäätöksestä, eikä se riitä nyt poistojen kattamiseen. Investointien tulorahoitus kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Uusi kouluinvestointi on rahoitettu pääosin lainarahoituksella, joten investointien tulorahoitus on negatiivinen, mutta kassan riittävyys on pysynyt edellisvuoden tasolla. Kokonaisuutena talous on kehittynyt tunnuslukujen valossa negatiivisesti vuoden aikana.

Seuraavassa taulukossa on esitetty taseen keskeisimmät tunnusluvut.

Taseen tunnusluvut	2018	2019	2020	2021
Omavaraisuus %	34,62	34,19	33,10	27,63
Suht.velkaantuneisuus %	64,93	57,88	63,42	74,22
Kertynyt yli/alijäämä €/asukas	531,00	453,00	740,00	498,00
Lainat/asukas	4120	4056	4684	5964

Tavoitteena oli talouden tasapainotuksella päästä siihen, että velkaantuminen pysähtyy. Kaupungin suhteellinen velkaantumisaste vuonna 2021 oli 74,22 % suoluissa edellisen vuoden vastaava luku (63,42 %). Suhde on heikentynyt 10,8 %.

Konsernilainakanta on 7.962 euroa/asukas (2020 TP 6.459 euroa/asukas)

Peruskunnan vieras pääoma oli 49,5 milj. euroa (41,5)

Konsernissa vastaavat luvut olivat 68,2 milj. euroa (58,6)

Kaupungin tilinpäätöksessä 2021 vuodelta sivulla 71 alkaen on esitetty yhteenveto määrärahojen toteutumisesta sitovuustasolla.

Tarkastuslautakunta kiinnittää erityistä huomiota alhaiseen omavaraisuusasteeseen. Alle 50 % omavaraisuusaste tarkoittaa kuntataloudessa olennaista velkarasitetta. Pidämme huolestuttavana myös korkeaa suhteellista velkaantuneisuutta.

**HAAPA
VESI**

Ihmeen hyvä

Haapaveden kaupunki, PL 40, 86600 Haapavesi. Kaupungintalo, Tähtelänkuja 1, 86600 Haapavesi. Puhelin 044 7591 300, neuvonta@haapavesi.fi, www.haapavesi.fi

4.4 Investoinnit

Talousarviossa oli investointeihin varattu nettona 9,1 milj. euroa ja niihin käytettiin 6,6 milj. euroa. Vuoden 2021 suurimpia investointeja oli Uusi koulu 5,6 milj. euroa (TA 7,6 milj. euroa), uuden koulun kalusto 0,9 milj. euroa (TA 1,063 milj. euroa) ja katurakentaminen 0,3 milj. euroa (TA 0,3 milj. euroa).

Vuodelle 2022 kuluja uuden koulun piha-alueiden rakentamisen osalta arvioidaan olevan yhteensä noin 3,3 milj. euroa, jolloin investointihankkeen kokonaisarvoksi tulee arviolta noin 15,52 milj. euroa ja siihen liittyvät avustukset ovat olleet 0,63 milj. euroa.

Investoinnit	TA 2021	Toteutunut 2021	Muutos	Toteuma %
Maa- ja vesialueet, netto	50 000	4 140	45 860	8,3 %
It- ja mmu kalusto	62 300	0	62 300	0,0 %
TOS-projekti	23 000	619	22 381	2,7 %
Lähiliikuntapaikat	25 000	0	25 000	0,0 %
Kalusto	32 000	26 981	5 019	84,3 %
Uuden koulun kalusto	1 063 000	903 525	159 475	85,0 %
Perusturva IT	213 000	44 605	168 395	20,9 %
Arviointi- ja kuntoutusyksikkö	0	100 361	-100 361	
Kiinteistöjen remontointi	200 000	104 048	95 952	52,0 %
Uusi koulu	7 567 000	5 600 236	1 966 764	74,0 %
Katurakentaminen	300 000	296 853	3 147	99,0 %
Haapajärven ekologisen tilan tutkiminen ja parantaminen, tutkimusosio	40 000	85 844	-45 844	214,6 %
Haapajärven ekologisen tilan tutkiminen ja parantaminen, kunnostusosio	58 000	51 455	6 545	88,7 %
Kaikuhoito ja nuotto Iso-Vatjusjärvellä	29 000	10 479	18 521	36,1 %
Pyhäjärven vesistö	0	10 308	-10 308	
Investoinnit yhteensä	9 662 300	7 239 452	2 422 848	74,9 %
Investoinneille myönnettävät avustukset				
Uusi koulu	437 500	437 500	0	100,0 %
Haapajärven ekologisen tilan tutkiminen ja	40 000	88 188	-48 188	220,5 %
Haapajärven ekologisen tilan tutkiminen ja	58 000	60 075	-2 075	103,6 %
Kaikuhoito ja nuotto Iso-Vatjusjärvellä	24 650	14 500	10 150	58,8 %
Pyhäjärven vesistö	0	6 844	-6 844	
Avustukset yhteensä	560 150	607 107	-46 957	108,4 %
Investoinnit yhteensä	TA+LIA 2021	2021	Muutos	Toteuma %
Khall	135 300	4 759	130 541	3,5 %
Hyvinv. ltk	25 000	0	25 000	0,0 %
Sivistys ltk	1 095 000	930 505	164 495	85,0 %
Perusturva ltk	213 000	44 605	168 395	20,9 %
Tekninen ltk	8 194 000	6 259 583	1 934 417	76,4 %
	9 662 300	7 239 452	2 422 848	74,9 %
Avustukset yhteensä	-560 150	-607 107	46 957	108,4 %
Investoinnit netto	9 102 150	6 632 345	2 469 805	72,9 %

HAAPA
VESI

Ihmeen hyvä

Haapaveden kaupunki, PL 40, 86600 Haapavesi. Kaupungintalo, Tähtelänkuja 1, 86600 Haapavesi. Puhelin 044 7591 300, neuvonta@haapavesi.fi, www.haapavesi.fi

Kokonaisuutena investointitarpeisiin on suhtauduttu tiukemmin. Osa Uusi koulu - investoinnista on siirtynyt vuodelle 2022. Tarkastuslautakunta huomioi arviossaan, että uuden koulun kokonaisrakennusurakan budjetti ei ole muuttunut alkuperäisestä 15,52 miljoonasta eurosta.

5. HENKILÖSTÖ

Henkilöstöä koskevat tavoitteet ovat muun muassa:

- Kaupungin henkilöstön sairauspoissaolojen vähentäminen sekä työntekijöiden hyvinvoinnin ja työssäjaksamisen lisääminen

Haapaveden kaupungin kuluksi kirjatut palkat vuonna 2021 olivat 31,9 miljoonaa (ed. vuonna 30,3 miljoonaa). Henkilöstökulujen osuus kaikista toimintakuluista on 47 %. Konsernilla on 753 työntekijää. Henkilöstömäärä kasvoi 12 henkilöllä edellisvuodesta.

Tarkastuslautakunta pitää myönteisenä kehityksenä sairauspoissaolojen määrän 10 538 päivää vähenemistä 988 päivällä (-8,6 %) edelliseen vuoteen verrattuna. Laskua oli myös tätä edellisessä vuosivertailussa 2019 – 2020, jolloin vähennys oli -25 %. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä edellisvuoden tapaan, että henkilöstösaatavuus on riittävällä tasolla hoitohenkilöstön ja maatalouslomittajien osalta.

Tarkastuslautakunnan havaintojen perusteella kiinnostusta kaupungin avoimiin työpaikkoihin on ollut vähäistä ja sitä kautta rekrytointi haastavaa. Tämä aiheuttaa saatavuusongelmaa. Ratkaisuksi tarvitaan avoimuutta osaavien työntekijöiden rekrytoimiseksi ilman raja-aitoja.

Kaupungin henkilöstön työhyvinvoinnin parantamiseen ja työssä jaksamiseen tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota. Hyvinvoivat työntekijät viestivät työyhteisöstä myönteisesti myös ulospäin. Tämän vuoksi on tärkeää selvittää mitkä seikat heikentävät työssä jaksamista, viihtyvyyttä ja sitä kautta työntekijöiden pysyvyyttä.

6. KUNTAKONSERNIN TOTEUMA

Kuntakonsernin toteumaa on havainnollistettu seuraavilla tunnusluvuilla:

Konsernin tunnusluvut	TP 2021	TP 2020
Konsernin toimintatuotot/ toimintamenot	41,72	47,14
Konsernin vuosikate % poistoista	59,67	167,43
Konsernin omavaraisuusaste %	20,80	24,80
Kons. suhteellinen velkaantuneisuus %	78,20	68,50
Konsernin korolliset lainat/asukas	7 962	6 459

HAAPA
VESI

Ihmeen hyvä

Haapaveden kaupunki, PL 40, 86600 Haapavesi. Kaupungintalo, Tähtelänkuja 1, 86600 Haapavesi. Puhelin 044 7591 300, neuvonta@haapavesi.fi, www.haapavesi.fi

Kaupungin tilinpäätöksen mukaan Haapaveden kaupungin konsernihojaus perustuu 16.8.2021 uudistettuun konserniohjeeseen. Konsernia johdetaan valtuuston asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi. Konsernitalouden seuraamista ja toiminnan tarkastelua on tiivistetty vuoden 2021 alusta lähtien konserniohjausryhmän kokoontuessa kvartaaleittain. Konsernirakennetta yksinkertaistamalla synergiahyötyjen maksimointia on tavoitteena lisätä. Kaupunginhallitus toimii osaltaan konsernin johdossa ja tarkastuslautakunta arvioi tavoitteiden toteutumista. Vuoden 2021 talousarviossa on asetettu tavoitteet konserniyhtiöille.

Vuoden 2022 aikana ollaan toteuttamassa Haapaveden Energian ja Veden sulautumisprosessi, jossa tavoitteena on talouden yhdistämisen synergiaedut sekä operatiivisen toiminnan ja hallintojen selkeyttäminen. Myös Kotihaka Oy mahdollisesti puretaan yhtiönä.

Kaupungin täysin omistamien tytäryhtiöiden tulos vaihteli toimialoittain vertailuvuoteen nähden. Konsernin tilikauden 2021 tilikauden tulos oli 1,473 miljoonaa euroa alijäämäinen, jonka seurauksena konsernin kertynyt ylijäämä pieneni.

Rakenteellisia muutoksia tulee myös jatkossa toteuttaa, jotta konsernin kokonaiskehitys on kestäväällä pohjalla ja suunnitelmavuosien 2022-2024 osalta on mahdollisuudet ylijäämäiseen taloudelliseen tulokseen. Kokonaisuudessaan konserniyhtiöiden tilanne tulevaisuudessaan vaatii entistä herkempää reagoimista toimintaympäristön muutoksiin, sillä hyvinvointialuemuutoksen kautta niiden rooli tulee korostumaan entisestään osana kaupungin toimintoja.

7. TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

Jos kaupungin taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyyttä.

Jos kaupungin taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyyttä.

Haapaveden kaupungin kumulatiivinen ylijäämä on 4,9 milj. euroa 31.12.2021 tilinpäätöksessä. Vuoden 2021 tulos on 1,6 milj. euroa alijäämäinen. Tilikauden tuloksen siirron jälkeen kumulatiivinen ylijäämä on noin 3,2 milj. euroa.

Haapaveden kaupungilla ei ole tällä hetkellä alijäämän kattamisvelvoitetta.

HAAPA
VESI

Ihmeen hyvä

Haapaveden kaupunki, PL 40, 86600 Haapavesi. Kaupungintalo, Tähtelänkuja 1, 86600 Haapavesi. Puhelin 044 7591 300, neuvonta@haapavesi.fi, www.haapavesi.fi

8. YHTEENVETO

Syksyllä 2021 niin kaupunginhallituksen vastaukset saatettiin tiedoksi sekä kaupunginvaltuustolle että tarkastuslautakunnalle lokakuussa. Tämä on hyvä aika-taulu jatkossakin, jotta edellisen arviointikertomuksen havainnot voidaan huomioida seuraavassa talousarviovalmistelussa.

Tarkastuslautakunta on arviointikertomuksessa merkinnyt **lihavoituna** ne kohdat, joihin erityisesti tulee ottaa kantaa ja ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin. Tarkastuslautakunta edellyttää, että kaupunginhallitus antaa selvityksen tarkastuslautakunnalle lokakuun alkuun mennessä, mihin toimenpiteisiin se on ryhtynyt tarkastuslautakunnan esittämistä toimenpiteistä.

Kaupungin tilikauden alijäämä on yhteensä 1,6 milj. euroa, jonka kaupunginhallitus esittää siirrettäväksi omaan pääomaan. Huomioitavaa kuitenkin on, että talouden tasapainottamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota tulevina vuosina ylijäämäisestä tuloksesta huolimatta. Konsernin tilikauden alijäämä on 1,47 milj. euroa ja konsernitaseessa on yli/alijäämää tilikauden tuloksen siirron jälkeen 0,8 milj. euroa.

Kaupungin toiminta- ja talouskehityksen arvioinnissa tulee huomioida sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluiden siirtyminen hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta alkaen. Muutos on oleellinen kaupungin palveluiden järjestämiseen ja tuotantoon. Lisäksi muutoksia on tapahtumassa maatalouslomituksen järjestämiseen ja mahdollisesti ruoka- ja puhdistuspalveluihin. Tarkastuslautakunta toteaa, että muutostilanteessa talouden hallintaa on tarpeen seurata huolellisesti, jotta talouden tasapainottamistoimenpiteiden seurantaan ja vaikutusten arviointiin voidaan varata riittävät voimavarat, jotta talous saadaan tasapainoon riittävän ajoissa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että Haapaveden kaupunki ei ole pystynyt negatiivista väestönkehitystä pysäyttämään. Kaupungin asukasluku on laskenut 6 670 asukkaasta 6 614 asukkaaseen. Huomionarvoista on, että vuodesta 1994 lähtien Haapaveden asukasluku on vähentynyt 1 750 asukkaalla. Väestönkehitys on ollut yleisen kehityksen mukainen.

Edellisen vuoden tapaan tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota asunto- ja tonttitarjontaan. Tällä hetkellä kaupungin vuokra- ja omistusasuntotarjonta ei vastaa kysyntää, jonka seurauksena muuttohalukkuus on laskenut.

Elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi, kaupungin tulee houkutella uusia pieniä- ja keskisuuria yrityksiä paikkakunnalle sekä tukea olemassa olevien yritysten kasvua ja mahdollisia sukupolven vaihdoksia. Tämä mahdollistaisi asukasmäärän kasvua, jonka seurauksena kaupungin talous paranisi verotulojen kasvun myötä.

Toivottavaa olisi, että kaupunki tukisi mahdollisuuksien mukaan paikallista tuotantoa ja palveluja. Tämä tukee paikallista työllisyyttä ja hyvinvointia.

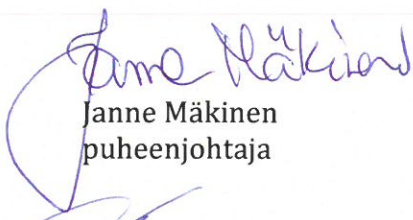

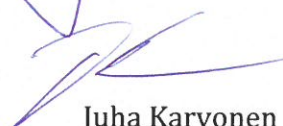
HAAPA
VESI

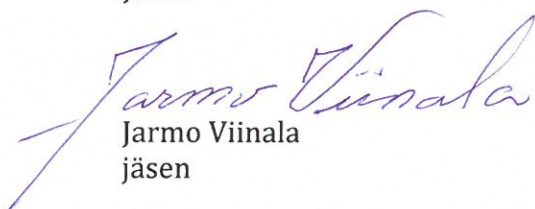
Ihmeen hyvä

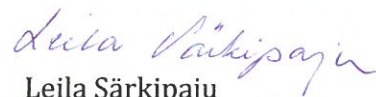
Haapaveden kaupunki, PL 40, 86600 Haapavesi. Kaupungintalo, Tähtelänkuja 1, 86600 Haapavesi. Puhelin 044 7591 300, neuvonta@haapavesi.fi, www.haapavesi.fi

Haapavedellä 5. päivänä toukokuuta 2022

Janne Mäkinen
puheenjohtaja

Juha Karvonen
jäsen

Jarmo Viinala
jäsen

Leila Särkipaju
varapuheenjohtaja

Tellervo Sirviö
jäsen

HAAPA
VESI

Ihmeen hyvä

Haapaveden kaupunki, PL 40, 86600 Haapavesi. Kaupungintalo, Tähtelänkuja 1, 86600 Haapavesi. Puhelin 044 7591 300, neuvonta@haapavesi.fi, www.haapavesi.fi